

Porvenir, 9 november

Lieve Luisa,

V E R S C H E U R D E Z E B R I E F N I E T , A L S J E B L I E F T. Nog niet.

Geef mij en dit schrijven een kans. Ik ben zo brutaal je te vragen, door middel van deze zinnen en alinea's en misbruik makend van jouw grootmoedigheid, om eerst een paar pagina's te lezen voor je over ons lot beslist.

Ik weet zeker dat je mijn handschrift herkent, zoals ik ook het jouwe direct zou herkennen, ongeacht alle jaren die intussen zijn verstreken. Je weet wie ik ben. Mijn l'en staan niet meer zo rechtop als vroeger en mijn f'en hebben niet meer de elegante krullen die juffrouw Ingrid ons leerde maken tijdens de lessen schoonschrijven. Maar toch denk ik dat je ze meteen zult kunnen thuisbrengen. Zelf ben ik nooit die grappige petjes vergeten die jij altijd boven de i's tekende, zodat ze het niet koud zouden krijgen.

Vergeef me, ik dwaal af... Die ondeugd is met de jaren alleen maar erger geworden. Ik verlies me in mijn eigen woorden en niet alleen wanneer ik praat, maar ook wanneer ik bid of denk.

Ik besef dat ik het recht niet heb om na meer dan zestig jaar de rust in jouw huis te verstoren. Geloof me dat ik dat ook niet zou doen als het niet hoognodig was. Ik besef tevens dat je deze brief vele jaren eerder had moeten krijgen. Het zal een schrale troost voor je zijn te horen dat ik hem in werkelijkheid al heel lang geleden heb geschreven. Wat je nu leest is de zoveelste versie van een brief die ik inmiddels zestig jaar aan het schrijven ben.

Ooit heb ik hem zelfs meer dan een halfjaar in mijn handtas bewaard terwijl ik de moed probeerde te verzamelen om hem naar je toe te sturen. Maar wanneer ik naar de brievenbus liep, begonnen mijn handen te trillen en deed ik het toch maar niet... Ten slotte was de brief zo verkreukeld dat je adres niet meer te lezen was. En zo ging het leven voorbij.

Wat net zo onontbeerlijk leek als de lucht die we inademen, werd op een dag iets wat ik nog moest doen, maar niet meer zo dringend was. Vervolgens werd het belangrijk en daarna een van de goede voornemens die ik elke eerste januari maakte.

Wat moest jij altijd hard lachen om mijn tien voornemens voor het nieuwe jaar toen we nog jong waren! Ik begon ze op te stellen na die kerst dat mijn tante Margarita me die kleine houten kist had gegeven, je weet wel, met die geschilderde feetjes erop. Voordat we op 31 december naar bed gingen, schreven we samen mijn eerste tien voornemens op, en die stopten we erin. Weet je nog? Ik vraag me af waar die kist gebleven is... Ik bedoel niet die van tante Margarita zelf, want die ligt in nis 2011 F, tussen 2011 E, waar mijn ouders rusten, en 2011 G, van Herminia, die van de sigarenwinkel.

Nee, ik vraag me af waar mijn kist met goede voornemens is...

Nu eens ging het om het schilderen van het huis, dan weer om het bezoeken van mijn zuster of fitnessen of me inschrijven voor een kookcursus. Maar jou een brief

schrijven stond ook onveranderlijk op de lijst. Maar toch schrijf ik je pas dit jaar, het eerste waarin ik geen tien voornemens heb opgesteld.

Nu zul je je afvragen waarom ik na een heel leven lijstjes maken daar afgelopen januari mee ben gestopt. Nou, om eerlijk te zijn dacht ik niet dat ik deze kerst zou halen. Elf maanden geleden kreeg ik namelijk te horen dat ik een zwak hart heb. Een paar weken terug vroeg ik wederom aan mijn dokter hoe ik ervoor stond, en toen zei hij letterlijk: 'Een voordeel van ouderdom is dat aandoeningen zich minder snel ontwikkelen.' Dus ik ben er nog steeds. Maar nu Kerstmis voor de deur staat en ik het opnieuw een jaar heb volgehouden, moet ik weer de hele tijd denken aan die brief, net als toen, net als in het begin. Jij bent het voornemen dat ik nog moet uitvoeren.

In die zestig jaar heb ik de keuken vier keer geschilderd, heb ik me opgegeven en afgemeld voor cursussen tuinieren en ben ik een vermaarde kokkin geworden, vooral vanwege mijn apple pie, een typisch Amerikaanse taart die ik heb geleerd van een tv-programma.

Die brief aan jou, jij, jullie zijn de schuld die ik nog moet aflossen.

En waarom heb ik juist vandaag besloten om je te schrijven? Ik zal je niet voor de gek houden: omdat Sara, een aardige jonge vrouw van wie ik veel hou, in de problemen zit. Zij is de postbode van Porvenir en mijn bovenbuurvrouw. Je zult me terecht vragen wat dat met jou van doen heeft. Ik zal het je uitleggen.

Sara wordt naar de stad overgeplaatst en het postkantoor in het dorp gaat dicht. En dan hebben we geen postbode meer. Zoals je weet, sturen jonge mensen alles via hun computer naar elkaar, dus voor de paar oudjes die er nog zijn, hoeft er alleen maar een paar keer per week een bezorger in een bestelbusje langs te komen.

Ik wil iets doen om Sara te helpen, om Porvenir te helpen. En om mijn schuld bij jou af te lossen.

De oplossing kwam tot me in een droom: ik stond in het postkantoor en vanonder mijn blouse haalde ik een envelop tevoorschijn met daarop jouw naam in mijn handschrift. Sara heeft een brief nodig die ze kan bezorgen. En ik moet jou iets vertellen.

En nu zeg ik dan eindelijk tegen je wat ik toen niet durfde te zeggen: ik werd verliefd op Abel en ben dat nog steeds, al is hij inmiddels bijna dertig jaar dood. Maar wat maakt dat uit als ik nog steeds het gevoel heb dat hij elke dag bij me is?

Abel kwam om het leven bij een auto-ongeluk. Waarschijnlijk heb je dat gehoord, hoewel ik je niet op de begraafplaats heb gezien. We konden geen kinderen krijgen. Dat was het enige geluk dat God ons heeft ontzegd.

Dat wij verliefd op elkaar werden, was niet het plan dat jij en ik hadden bedacht, dat weet ik. Het was ook niet mijn bedoeling. Het gebeurde gewoon.

Je wilt niet weten hoe vaak ik heb teruggedacht aan die regenachtige dag waarop we een tochtje waren gaan maken. Toen we gingen schuilen in de kapel van de Maagd van de Pelgrim wisten we niet wat ons daar wachtte: de liefde en een breuk. De twee kanten van dezelfde medaille die de naam Abel droeg. Daar zagen we hem voor het eerst, weet je nog?

In de loop der jaren werd het een kwelling om langs de kapel te rijden. Ik ben er al een halve eeuw niet meer geweest. Ben jij er nog weleens heen gegaan? Zijn de houten balken nog intact? Hangt de klopper met die schele engel er nog? Als dat zo is, moet hij intussen helemaal verroest zijn..

Ik vraag je niet om vergeving, want ik heb er geen spijt van. Ik praat het ook niet goed. Ik heb je verraden. Je zou kunnen denken dat ik dat deed toen ik verliefd werd op Abel of toen ik liet gebeuren dat hij verliefd werd op mij. Maar dat is niet zo. Ik heb het gevoel dat ik je heb verraden toen ik het niet aan jou vertelde, toen ik het tussen ons liet komen zonder je zelfs maar de hand te reiken. Ik was gelukkig maar niet genereus. Er was genoeg plaats voor jou in ons leven, maar die hebben we je niet aangeboden.

'Kon ik het maar aan Luisa vertellen..' Als ik alle keren dat ik dat tegen mezelf heb gezegd achter elkaar zou zetten, zou de rij woorden langer zijn dan de Chinese Muur! Uiteraard had ik ook andere vriendinnen. Jij ongetwijfeld ook. Maar ik vlei me met de gedachte dat geen van hen de leegte heeft kunnen vullen die ik achterliet, zelfs niet als je me al die jaren hebt gehaat.

De leegte die jij in mijn hart achterliet, heeft in elk geval niemand gevuld. Wanneer ik aan jou denk, vraag ik me een hele hoop dingen af. Het allerbelangrijkste: ben je gelukkig geweest? Kon ik je dat maar horen zeggen! Ben je getrouwd? Heb je kinderen gekregen? Werkte je? Ben je naar Parijs gegaan, zoals je altijd droomde? Heb je uiteindelijk de tango leren dansen?

Waar ben je heen gegaan, Luisa? Aanvankelijk dacht ik dat je je verschanste in jullie huis buiten het dorp. Maar na een jaar geloofde ik wat je ouders van begin af aan tegen mij zeiden: dat je uit Porvenir was weggegaan.

Toen zij nog leefden, koesterde ik de hoop dat je ooit zou terugkeren. Na hun overlijden bleef je jongere broer er wonen. Hij kwam weinig in het dorp. Ik neem aan dat hij liever naar de hoofdstad ging als hij wat nodig had. Ik hoorde dat hij trouwde toen hij al wat ouder was en dat hij en zijn vrouw hadden besloten om naar Duitsland te emigreren. In tegenstelling tot jouw ouders hield hij er niet zo van om voor het vee te zorgen.

Tegen die tijd waren er al vele jaren verstreken. Ik dacht dat ik je nooit meer zou zien en dat jouw huis op een gegeven moment zou instorten. Een deel van mijn leven, mijn jeugd, zou dan onder het puin begraven worden. Die gedachte deed me enorm veel pijn. Toch gebeurde het niet. Je huis is helemaal dicht, maar iemand gaat er geregeld kijken. En iemand haalt het onkruid bij de voordeur weg.

Dat heeft me ertoe aangezet om je deze brief te schrijven. En jij krijgt hem, of degene die je met de zorg voor het huis hebt belast. Ik weet dat je deze regels vroeg of laat zult lezen. En ik heb zo'n vermoeden dat jij erop zit te wachten.

Ik mis je nog steeds, Luisa, en wanneer ik naar bed ga en mijn ogen sluit, zie ik ons weer samen naar school rennen. En ik hoop dat jij Rosa mist, het ondeugende kind dat jou zo dikwijls in de problemen bracht. Dat kind is onderweg ergens verdwenen. Is de Luisa die ik mis wellicht hetzelfde overkomen?

Als er nog iets rest van het meisje dat geen vlieg kwaad deed, dan richt ik me nu tot haar. Ik besef dat deze brief te laat komt. Ik verwacht ook niet dat je me

terugschrijft. Mijn adres laat ik daarom achterwege. Ik wil je alleen maar iets vragen.

Het leven van Sara, een vrouw die jij of ik had kunnen zijn, staat op het punt verwoest te worden. Misschien heb je haar weleens gezien: ze is in onze straten opgegroeid. Ze heeft drie kleintjes die hier ook rondlopen. Hoewel haar leven niet makkelijk is, heeft ze altijd een glimlach op haar gezicht voor wie daar behoefte aan heeft. Haar bazen willen haar overplaatsen naar een plek ver weg. Na meer dan honderd jaar heeft Porvenir dan geen postbode meer. In de hoofdstad zegt men dat wij er niet van houden om brieven te sturen of te krijgen. Hoe durven ze!

Ik zou je dit alles niet vertellen als het niet binnen je mogelijkheden lag om Sara en ons dorp te helpen. Hoe je dat kunt doen? Heel eenvoudig: door net als ik een brief te schrijven. Het maakt niet uit of hij kort of lang is en ook niet of hij goed of slecht is geschreven. En stuur hem naar een andere vrouw in het dorp, want een vrouw zal zeker begrijpen hoe zwaar het is om je kinderen op te voeden terwijl je dierbaren ver weg zijn. En ook al ken je haar niet, deel een paar minuten van jouw dag met haar. Laten we met zijn allen een keten van woorden smeden die zo lang is dat hij tot de hoofdstad reikt en die zo sterk is dat hij door niemand daar kan worden verbroken.

Lieve Luisa, wanneer de postzak van Sara zwaarder begint te worden, weet ik dat je mijn brief hebt gelezen en dat je er nog altijd bent. Mijn oneindige dank.

Ik hou van je,

Rosa

P.S. Ik herinner me dat je heel erg van lavendel hield. Daarom heb ik wat druppeltjes op de brief gesprenkeld. De geur zorgt er hopelijk voor dat je eerder genegen bent om me te vergeven en om me te helpen bij deze missie.